Başmuharriri:
Ahmet Emin YALMAN

24 AĞUSTOS 1941
PAZAR

Telefon: 24136 — Telgraf VATAN İst.
VATANEVİ — Cağaloğlu, Molla Fenari S. 35

VATAN

Yıl: 2 — Sayı: 360

SİYASİ SABAH GAZETESİ

Fiyatı 5 Kuruş

Ruzvelt nutuk söyliyecek

Nevyork, 23 (A.A.) — Reisicümhur Roosevelt, 1 eylûl pazartesi günü Hyde - Park'taki ikametgâhında radyo ile Amerikan milletine hitap edecektir. Reisicümhurun saat 17,45 te nutkuna başlıyacağı ve nutuk 15 dakika süreceği tahmin edilmektedir.

1 eylûl Amerikada iş bayramı olarak tesit edilmektedir.

Masa başına dönerken

Ege mıntakasının canlı davalarile temas edince insan şu kanaate varıyor ki, harp seyirciliğini ikinci plâna bıraksak ve müsbet işler hakkında adamakıllı işbaşı etsek fena olmıyacak.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Yaşasın İzmir fuarı.. Bize bir hafta için olsun dünyayı ve harbi unutturdu. Ölüm, kan, hastalık, çöküntü ve felâketle dolu bir âlemle bütün bir hafta temasımız âdeta kesildi. «Rus harbi şöyle olmuş, Amerika şunu yapmış, Japonya şu yolu tutmuş» gibi havadisler bazan kulağımıza çalındı, bazan çalınmadı. İzmirin inkişafına ait meseleler, İncir ve Üzüm Kooperatifinin çalışma tarzı, barem gibi kanunların tatbikat sahasında verdiği acı neticeler, Çeşme plâj ve kaplıcalarının istikbali, hattâ Bergama harabelerinde karşılaştığımız eski âlem bize bir hafta için bugünkü harpten daha yakın, daha mühim göründü.

Meğer, yapıcı ve yaratıcı bir muhitin müsbet davalarile zihni meşgul etmek ve harp düşüncelerini ikinci plâna bırakmak ne büyük bir nimet imiş...

Diyeceksiniz ki: «Biz onu seve seve bırakalım, fakat o bizi bırakır mı?» .

Doğru... Etrafımızı saran bu kadar büyük bir yangının sirayet ihtimali elbette her saniye vardır. Fakat telâş etmekle, gece gündüz bunu düşünmekle bu ihtimali azaltmış olmayız. Böyle bir ihtimali iptidadan içimize yatırırsak ve: «Başımızda bulunanlar iyi imtihanlar geçirdiler. Bizi harpten uzak tutmak için mümkün olanı yapacaklarına, harbe girmemiz ihtimaline karşı da daima tetikte duracaklarına yüzde yüz güvenebiliriz. Bir gün bize harp emri verirlerse, namusumuzu, istiklâlimizi, varlığımızı korumak için başka çıkar yol olmadığına inanmak ta caizdir» diye düşünürsek hiç bir şey kaybetmiş olmayız, aksine olarak her şeyi kazanırız.

İnsan memleketin davalarile masa başında değil, doğrudan doğruya iş yerlerinde karşılaşınca şu kanaate varıyor ki, harbi seyretmeği yegâne işimiz haline koymağa ve başka her işimiz bir tarafa bırakmağa hakkımız yoktur. Ayağımıza gelen fırsatlardan istifade için pek çok hazırlıklara ve faaliyetlere ihtiyacımız vardır. Harpten son rakı yeni âleme uyabilmek ve bu âlemi biraz da kendi insanca prensiplerimize uydurmak için şimdiden işe sarılmıya, bir takım hatalarımızı bir an evvel düzeltmiye mecburuz.

Ortalığa kendi vazifemin zaviyesinden bakıyorum. Bu bir haftayı kurulu itiyatlara göre matbaada geçirseydim, bir çok radyo dinliyecektim, bir çok ajans ve gazete okuyacaktım. Masa başında Rus harbine, Ruzvel, Çörçil mülâkatına, Uzakşarka, İtalyan - Hırvat ganimet kavgalarına dair sayısız makaleler yazacaktım. Halbuki harp seyirciliği itiyatlarını kırıp Ege mıntakasında dolaşmakla bir çok söz sahibi vatandaşlarla, bir çok memleket davalarile yakından temas ettim. Faydalı saydığım bir, iki yazı yazdım. On, on beş te faydalı yazı mevzuu topladım. Bu seyahatte sathî surette gördüğüm bir takım meseleleri derinleştirmek için biri Manisa ve Aydın, diğeri Bergama - Kozak - Ayvalık istikametlerinde yeni iki seyahat tasarladım.

Her birimiz kendi sahamızda seyirci rolünü azaltıp yapıcı rolünü çoğaltırsak bütün millî bünyemize daha fazla zindelik gelir. Kendimize saygı ve güvenimiz bir kat daha artar. Bezginci kol mikropları, ifratçı ve yıkıcı cereyanlar ve mânasız dedikodular böyle bir bünye içinde tutunacak yer bulamaz. Günün birinde haricî bir tecavüze karşı koymıya mecbur bile olsak böyle yeni bir ruhla istikbal hazırlıklarına sarılış bizi zaafa uğratmaz, bilâkis mukavemet imkânlarımızı bir kat daha yükseltir.

Zihinlerimizde bir münakaşa mevzuu haline gelmesi ve yeni faaliyetlere hareket noktası olması icap eden meseleler nelerdir? Ege mıntakasının müsbet ruhlu muhitlerinden topladığım intıbalara dayanarak bunların üzerinde birer birer duracağım.

Ahmet Emin YALMAN

Şimal cephesinde iki tarafın vaziyetini gösterir harita

Almanlara göre

Almanlar Odesaya 15 kilometre mesafede

Mareşal Voroşilofa ait gizli vesikalar Almanların elinde

Odesa şehri tam muhasara altında

(Yazısı 3 üncü sahifemizde)

Sovyetlere göre

Merkezde mukabil Rus taarruzu başladı

9 köy geri alındı Leningrad üzerindeki tazyik hafifledi

Moskova ve Londradan gelen haberlere göre cephelerde esaslı bir değişiklik yoktur. Merkez cephesinde bir Sovyet mukabil taarruzu başlamış ve 9 köy istirdat edilmiştir. Leningrad istikametindeki Alman tazyiki da hafiflemiştir. Bu hususiaki mufassal ajans telgraflarımız 2 üncü sayfamızdadır.

HARP VAZİYETİ

Vaziyetin hulâsası

Leningradın garp ve cenubunda Verdun istihkâmlarına benzer şekilde kuvvetli tahkimat yoktur. Fakat Rus halkının da katıldığı bu müdafaa Verdundaki kadar büyük ve kanlı olacağa benziyor. Almanlar Verdun'da Fransızları kana boğmak istemişlerdi. Halbuki kendileri kana boğuldular. Leningrad, Verdun gibi Alman ordusunu üzerine çekiyor. Ruslar hesabına fena değil, fakat geri istikameti sağlam tutmak şartile...

Yazan: ***İhsan BORAN***

(Askerî muharririn yazısı 3 üncü sayfada)

Sakarya Zaferi

"Yeni Türk Devletinin tarihine; cihan tarihinde ender olan büyük bir meydan muharebesi misali kaydetti.,, ***G. M. K. Atatürk***

-Başvekil sayın Saydam'a armağan-

Yazan: **AKA GÜNDÜZ**

Dün 23 ağustos 1941 di.

Tam yirmi yıl oldu, doldu.

Büyük, Sakarya meydan muharebesi 23 ağustos 1921 gününde başlamıştı.

Hay, Orta Asyanın Ankara nehri boylarından gelip Orta Avrupanın Tuna boylarında at süren, kılıç üşüren koca Türk Milleti hay!

Bugün de çifte İnönü'lerden sonra Sakarya boylarında mı pala çalıp dipçik savuruyorsun? Vur bre, ecdadın sütü temiz evlâdı vur! Dayan bre, tarihin Himalaya göğüslü yalçın evlâdı dayan!

Kimseniz kimlerseniz, kaçsanız kaçlarsanız, toplanın gelin! Tümen tümen, ordu ordu, iklim iklim birleşin gelin!

Türk ocağı yanacak; göğüsler dayanacak; Türk Sakarya ırmağı, al kana boyanacak!

Dört yandan dalagelin; yurtları alagelin; yaya, dörtnala gelin!

Bugün, yarın, öbür gün.. Ne vakit gelirseniz, karşınızda biz varız!

Takvimin bugün nesi? Dokuz yüz yirmi birin, yirmi üç ağustosu! Ne zarar var? İsterse dokuz bin dokuz yüzün eylûlü neyi olsun.

İman dolu bağrımız, yumruğumuz, süngümüz bin bir yıla hazırdır. Nafile tebelleşme, iğneyle kuyu eşme, çöple çeliği deşme, pençemize bir düşme!

Çok şükür, yüz bin şükür, bu sabah düştün işte.

Dağlar gibi dur ordu! Kes, kavur, biç, vur ordu! Halaç pamuğu gibi geleni savur ordu! Ebedilik tahtına bağdaş kur, otur ordu!

Kan köpüren Sakarya! Bu tarihi evrene, sen yaz, şan olsun; âr olsun gönderene!

Gelen bir maşadır ki bu ateşi tutamaz. Tutarsa acısını, bin asır unutamaz.

Meydan harbi başladı. Bu istiklâl düdüğünü, bitti zaferimizle, tam on üç eylûl günü. Tarih yazsın gururla, bu sabah gördüğünü.

Selâm sana Sakarya! Selâm sana er ordu! Biri alkan çağladı, biri kurtardı yurdu! Yirmi yıl sonra bugün, kutlıyalım Millî Şef denen Yuce bozkurdu.

* *

İste bilirsin ki, böyledir ol hikâyet sayın Saydam.

Biz de biliriz ki bu işlerin başından sonuna kadar içindesin Sayın Saydam.

O günler Duatepe'de, Esentepe'de, Yeditepe'de, Kepirtepe'de, şu tepede bu tepede, o tepeed, Porsukta ve Sakaryada dökülen kanların ve bugün damarlarda vuran kanların bir damlası da sensin Sayın Saydam.

Bu bakımlardan düşündüklerimi en iyi anlıyanların başındasın. Kalbin ve durumun itibarile.

Ben tevazusuz, samimî bir millettaşım. Düşündüğümü söylememek benim için suçların suçudur. Düşündüğümü söylemek te harp ve inkılâp zaferleri kadar zevkimdir. Şunları düşünüyorum:

(Sakarya melhamei kübrası) 13 eylûlde zafere erdi.

Sakarya yine akıyor. Ve Polatlıda bir (Sakarya şehitliği) yapılmıştır.

13 eylûl gününü sükûnla, gururla, şatafatsız, yani, türkçe kutlıyalım.

Bir: — O gün millet, devlet, hükûmet, ve o günün (Gazi) si adına Sakaryaya bir çelenk at.

İki: — Bir çelenk te Polatlı şehitliğine koy. Ve Şehitliğin ortasında garnizon muzikası bir konser versin. Türk sehitlikleri ağlanacak, yas tutulacak yerler değil; bayram edilecek kâbelerdir. O şehitliğin ortasında Gazi Osman Paşanın Tuna türküsünü, Ankaranın taşına bak havasını, İzmirin marşını ve İstiklâl marşını sevinçle, gururla dinliyelim.

Üç: — Polatlı belediyesi, şehitliği bayraklarla donatsın.

Dört: — O gün sabahtan akşama kadar Sakarya ve Polatlıdan gelip geçecek her çeşit trenler bayraklansınlar. Sakaryadan ve şehitlik önünden geçerlerken yavaşlayıp üç defa düdük çalsınlar.

Başka hiç bir külfete lüzum yok. Yüksek makamın ve yüksek şahsın; milletin, devletin, memleketin mümessili olur.

Bugün 24 ağustos. 13 eylûle daha 20 gün var. Bu uzun günlerin 25 dakikasında böyle bir tertip yapılabilir.

Yeni, ve gelecek nesillerin millî heyecanlarını daima ayakta tutmak vazifesi de bizlere düşüyor. Bu, tarihimiz için çok mühim bir nokta ve manivelâdır.

Onun içindir ki, bu sefer de düşündüklerimi açıkça bildiriyorum. Bu mânevî vazifeme devam edeceğim.

Hakikî saygılarıma, samimî düşüncelerime, ve özden duygularıma bir defa daha emniyet buyurulmasını rica ederim Sayın Saydam.

Acı bir kayıp

Tahran Büyük Elçimiz Suad Davaz vefat etti

Merhum Suad Davaz memlekete büyük hizmetler görmüş birşahsiyettir

Tahran, 23 (A.A.) — Pars ajansı bildiriyor:

Türkiyenin Tahran büyük elçisi Suad Davaz bir kaç gün süren bir hastalıktan sonra kalp sektesinden ölmüştür.

Bu acı kayıp bütün İran mahfillerinde derin bir teessür uyandırmıştır. İran mahfilleri bu acıya kardeş Türk milleti ile beraber iştirak eder.

Vatan — Hariciyemizin güzide şahsiyetlerinden biri olan merhum Suad Davaz Mülkiye mezunudur. Senelerce Babıâlide çalıştıktan sonra Mütarekeden evvel Hariciye Nezaretinde Umuru Siyasiye Umum Müdürlüğü vazifesini ifa etmiştir. Sonra bu vazifeden ayrılarak bir müddet fransızca muallimliği yapmış, bilâhare Ankaraya giderek tekrar Hariciyede vazife almıştır. Cümhuriyet hükûmetini evvelâ Romada, bilâhare Pariste büyük elçilik vazifesile temsil etmiş, bir sene evvel de Tahran büyük elçiliğine tayin edilmiştir. Merhumun Paristeki elçiliği esnasında Hatay meselesinin müzakeresinde büyük hizmetleri görülmüştür.

Suad Davazın vefatı haberi şehrimize evvelâ radyo vasıtasile aksetmiştir. Bunu dinleyen dostları İstanbulda bulunan ailesine keyfiyeti büyük bir elemle bildirmek mecburiyetinde kalmışlardır. Merhumun eşi, iki kızı ve oğlu bu felâket haberini alınca derin teessür buhranları geçirmişlerdir. Diğer kızı kendisile birlikte Tahranda bulunmakta idi. Merhumun ailesi felâket haberini öğrendikten az sonra Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi Numan Menemencioğlunun imzasile Hariciyemizin taziyetini bildiren telgrafı almıştır.

Suad Davaz

Suad Davazın ölümü, memleket için büyük bir kayıptır. Gazetemiz merhumun ailesine en derin taziyetlerini sunar.

Millî Şef

Arjantin Elçisini kabul etti

Ankara, 23 (A.A.) — Reisicümhur İsmet İnönü, dün saat 17 de, Çankaya köşklerinde yeni Arjantin elçisi M. Carlos Brebbia'yı kabul etmiş ve elçi, Reisicumhurumuza itimatnamesini takdim eylemiştir.

Kabul esnasında Hariciye Vekâleti Umumî kâtip muavini Cevad Açıkalın hazır bulunmuştur.

Yugoslavlar

6 haftada 12 bin faşist ve nazi öldürmüşler

Londra, 23 (A.A.) — Sovyet radyosunun bildirdiğine göre, Bosna - Hersekte, Hırvatistanda, Makedonyada, Karadağda, Sırbistanda ve Yugoslavyada harekâtta bulunan çetelerin reisleri Almanyaya ve İtalyanlara karşı giriştikleri mücadelede şimdiye kadar elde edilen netice hakkında görüşmek üzere Bosnada bir dağda toplanmışlardır. Çeteler son altı hafta zarfında 12 bin nazi ve faşist öldürmüşler, 200 köprü atmışlar, mayi mahrukat ve cephane dolu 400 depo ateşlemişler ve bir çok trenleri yoldan çıkarmışlardır.

Sofyanın bir tekzibi

Sofya, 23 (A.A.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Bulgar ajansı cenubi Bulgaristanda Alman kıt'alarının harekette bulunduğuna dair Reuter ajansının verdiği haberi en kat'i bir tarzda tekzibe mezundur.

Amerikan tayyareleri S. Rusyada

Vaşington, 23 (A.A.) — Reisicümhur Roosevelt, dün gazeteciler toplantısında şu beyanatta bulunmuştur:

«— Birleşik Amerikada harp imalâtı tahminlerin fevkinde inkişaf etmektedir. Birleşik Amerikada imal edilen yüzlerce tank, İngiltereye ve Ortaşarka gönderilmiş ve bilhassa Ortaşarkta bu tankların çok büyük faydası olmuştur.

Temmuz ayında Birleşik Amerikada 1468 tayyare imal edilmiştir. Diğer taraftan Sovyetlerin yaptıkları siparişlerin bir kısmı yerine getirilmiş ve bu arada çok miktarda Amerikan avcıları Rusyaya varmıştır.

Sovyetlerin Birleşik Amerikadaki siparişleri takriben 1 milyar doları bulmuştur.

Bir kaç satırla:

Vapur arabası

Araba vapuru değil, vapur arabası...

Kadıköy - Üsküdar vapurlarının Bostancı ve Fenerbahçe kısımlarında, müşterileri muayyen bir vapura yetiştirecek tramvaya «vapur arabası» diye bir levha asılıyor.

Bu levhayı taşıyan arabanın, müşterilerini vapura yetiştiremediği çok defa vakidir.

Şu halde, bu yalancı levha ile müşterileri şaşırtmakta ve ümitlendirmekte ne mana var?

İran

Hududuna İngiliz birlikleri yığılıyormuş

Bern, 23 (A.A.) — Basler Nachrichten gazetesinin Londra muhabirinin İranın vaziyeti hakkında verdiği malûmata göre Iraktan gönderilen İngiliz kıt'alarının ve motörlü birliklerinin İran hududunda toplandığına dair dolaşan şayialar teeyyüt etmemiştir. Bununla beraber ayni muhabire göre İngilizler tarafından bazı tedbirler alınması lâzım gelse bile bunların herhalde alınmadan evvel bildirilmiyeceği muhakkak olduğu sa lâhiyettar bir membadan beyan edilmektedir.

Muhabir «Evening News» gazetesine atfen Irak ve Suriyede bulunan kıt'aların takviye edildiğine ve bunların her ihtimale karşı hazır bulundurulduğuna inanmak için ortada bir çok sebepler mevcut olduğunu ilâve eylemektedir.

Müsabakamız

Sual No. 6

Bütün ömrünüzü sevdiğinizle bir Afrika çölünde veya hiç hoşlanmadığımız birile bir Holivud kâşanesinde geçirmek lâzım gelse hangisini tercih edersiniz?

NOT: Bu sualin cevabını aşağıdaki kupon üzerine kısaca yazacak ve 30 sual tamamlanınca cevapları adresinizle birlikte gazetemize göndereceksiniz.

Cevap
No. 6

AMERİKA HARPTE

YAZAN: İNGİLİZ BAŞVEKİLİ ÇÖRÇİL

Amerikanın girişi

Tarihçiler, harbe girmekte geç kalışının sebebini araştırıyorlar

— 6 —

Derken diğer bir kısmı:

— Bütün dünya bizim aleyhimizedir.

Kanaatine vardı.

AMERİKANIN GEÇ KALIŞI

6 Nisan 1917 de Amerikanın harbe atılması sebeplerini tetkik eden Amerikalı tarihçiler bu harbin neden daha evvel ilân edilmemiş olduğunu inceden inceye araştıracaklardır. Hiç şüphe yok ki Alman denizaltıları çoktan Amerika gemileri batırıyor, Amerika tebaasını öldürüyorlardı. Lüzitanya ismindeki vapur, Alman denizaltıları tarafından batırılalı çok olmuştu ve bu vapurda ölen Amerikalıların sayısı, Amerikanın harbe girişine tekaddüm eden beş geminin batırılışında boğulanlardan çok fazla idi. Sanki müttefiklerin davası 1914 senesinde de 1917 senesindeki kadar haklı bir dava değil miydi? Neden Amerika üç sene geç kalarak harbe girdi? Amerikanın o kadar bekledikten sonra 1917 de harbe girmekten içtinap etmesi için de birçok siyasî sebepler yok değildi...

Bu müthiş mücadele yüzünden kan revan içinde yorgun ve bitkin olan, ölüm tehlikelerile karşılaşan müttefik devletler Atlantiğin öbür tarafındaki büyük milletin (yâni Amerikanın) soğuk kanlılığı karşısında derin bir hayrete düşüyorlardı. Bilhassa Amerika ile örf ve âdeti, dili bir olan İngiltere onun harbe atılmamasını bir türlü anlıyamıyordu. Orada, Amerikada hayatı mevzuu bahsolan bir şeyin ne olduğunun galiba farkında değillerdi. Vâkıâ Birleşik Amerika devletleri derhal bir tehlikeye maruz değillerdi. Bundan dolayı zaman ve mesafe onların nazarında hâdiselerin ehemmiyetini tebarüz ettiremiyordu.

Amerikada halk kütleleri çalışmayı itiyat haline getirmiş, o kıtanın henüz işlenmemiş menbalarını ortaya çıkarıp inkişaf ettirmek gayretine sarılmış, bütün bu terakkileri bir dahilî siyaset icabı gibi kabul etmişti. Uzun bir meşruti idare ananesi Amerikayı ecnebi politikasının ihtilâtlarından sıyanet ediyordu. Böylece Amerika, Avrupadakinden büsbütün başka bir fikrî faaliyet sahası halinde idi.

Dünya adaleti şüphe yok ki bütün insanlara hitap eder, bütün insanları alâkadar eder. Fakat dünyaya şamil bir adalette Amerikalılar ne dereceye kadar amil olmak istiyecekler, böyle bir adaleti tesise ne derece hizmet edeceklerdi? Avrupalıların zannettikleri gibi Amerikalılar pek mi satıhbin idiler?

CÜMHURREİSİNİN SALÂHİYETİ

Hele Amerikalılar gibi büyük ve silâhsız bir milleti Avrupalılara ait kanlı bir davayı hal için harbe sürüklemek korkunç bir mesuliyet değil midir? Bununla beraber daha harbin başında, yâni üç sene evvelinden takip edilecek yolu tayin ederek bu yol üzerinde tereddüt etmeden yurdunu ve nihayet Amerikayı insaniyetin o davasına müdahale ettirenler bütün bu müşkülâtı, arızaları iktiham etmek imkânını da aradılar ve buldular.

Amerika kanunu esasinin sağlam temellere istinat etmesi, parti ve parlâmento teşekküllerinin genişliği ve ehemmiyeti cümhurreisine o harpten evvel hiç bir büyük devlet reisine verilmemiş olan salâhiyet temin ediyordu. Memleketin genişliği, başka başka ırklardan teşekkül etmiş olması, 50 hükûmetin kanunlarının ayrı ayrı olması orada efkârı umumiyeyi birleştirmeyi güçleştiriyordu. Bundan dolayı federal hükûmete istisnaî bir salâhiyet verilmişti. Hâkim partinin reisi olarak intihap edilen cümhurreisine Amerikadanki kadar nüfuz ve salâhiyet bahşeden memleket mevcut değildir.

Amerikayı geçen harpte silâhlandıran ve müdahaleye sevkeden cümhurreisi Vilsondur. Vilsonun ömrü üniversitede geçmiş, ancak kısa bir zaman hükûmet hizmetinde bulunmuştu. Fakat o büyük millet, Vilsonun mühim bir kıymet olduğunu biliyordu. Ve bundan dolayı 1912 de cümhurreisliğine seçildi. İki sene sonra harp patladı.

1914 den sonra Amerika bu cümhurreisinin hissiyatını, temayüllerini takibe başlamış ve nihayet milletlerin mukadderatı mevzubahis olmaya başlayınca onun sözü hâkim olmuştur. Reis Vilson birçokları için hâlâ bir esrar perdesi içindedir. Onu en yakın adamı Miralay House'in hatıratında öğreniyor ve tanıyoruz.

VİLSON'UN SULHLA HARP ARASINDAKİ MÜCADELESİ

Reis Vilsonun hayatı ailesi içinde, son derece sade geçmiştir, Yalnız dostlarını ve memurlarını kabul etmiş, umumi hayattan kaçınmış, kabineyi basit bir âlet addederek kongrenin dışında yaşamıştır. Bir sözle milyonlarca insanın âkibetini tayin etmiş olan bu adam da şüphe yok ki bir parti mensubu idi ve sonuna kadar öyle kalmıştır. O kadar ki Birleşik devletler askerî hamlelerini en son hadde çıkardıkları bir sırada, en buhranlı devirlerde bile Vilson kendi mevkiini tehlikeye koyarak intihaplarda demokrat parti mümessillerinin tekrar intihabına çalışmıştır. O muhtelif partilerin mücadelesine karşı derin bir nefret duyardı ve idaresi zamanında bu kin ve nefretin bir an bile hafiflemediği, Avrupa milletlerini o kadar badirelere sürükleyen mücadelelerden uzak tutmak için daimî bir cephe ve gayret sarfettiği görülmüştür.

Vilson Amerika milletinin bütün kudret ve azametini idare makinesinde toplamış; bu milletin itibarını bu suretle en yüksek mertebeye çıkarmıştır. Böyle otoriter bir idare tabiî onun muhaliflerini son derece iğdap ediyordu. Bu gadap ve kin, muhasemat kesilir kesilmez Reis Vilson aleyhinde muazzam tezahürlere sebep olmuş ve aleyhine neticeler doğurmuştur.

Bütün bunlara rağmen Vilson da nihayet liberal bir üniversite hâdimi idi ve şüphe yok ki şiddetten, harpten nefret ediyordu. Bir taraftan Avrupadaki yangın karşısında Amerikanın lâkayıt kalamıyacağı âşikâr olması, bir taraftan böyle 120 milyonluk bir kütleyi harp ateşine atmak endişesi onu günlerce halli müşkül muadeleler karşısında bırakmıştır.

DÖRT MESELE

Harp başladıktan sonra Vilson için halli icap eden dört büyük mesele, dört muadele vardı:

1 — Birleşik Amerikanın bitarafliğını nasıl muhafaza edebilecekti?

2 — 1916 daki Cümhurreisliği intihabında tekrar nasıl intihap olunacaktı?

3 — Müttefiklerin harbi kazanması için onlara nasıl yardım edecekti?

4 — Harp bittiği zaman dünyayı nasıl tanzim edecekti?

(Arkası var)

GÜNÜN TAKVİMİ

24 AGUSTOS 941
PAZAR

AY : 8 — GÜN : 235 — Hızır: 110
RUMİ: 1357 — AGUSTOS: 11
HİCRİ: 1360 — ŞABAN: 1

VAKİT	ZEVALİ	EZANİ
GÜNEŞ:	6,19	10,23
ÖGLE:	13,16	5,20
İKİNDİ:	17,02	9,06
AKŞAM:	19,55	12,00
YATSI:	21,35	1,38
İMSAK:	4,28	8,33

ŞEHİR HABERLERİ

Ticaret Vekili

Vekil, dün şehrimizde ecnebî mahfellerle de temaslarda bulundu

Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen İzmirden şehrimize geldikten sonra dün sabah İstanbul Mıntaka Ticaret müdürlüğünde bazı temaslarda bulunmuştur.

Vekil şehrimizde bulunan ve İngiltereye Türk toprak mahsullerini sevketmek vazifesile teşekkül etmiş bulunan İngiliz korporasyon heyeti azalarından Lord Carlay, Foks ve Konewoots'u kabul ederek Ticaret Vekâleti umum müdürlerile birlikte bir toplantıya riyaset etmiştir.

İngilizlerin bu sene memleketimizden mubayaa edecekleri toprak mubayaat ve mahsulâtın fiyatları gerekse sevki, nakilleri için bazı esaslar kararlaştırılmıştır.

Vekil bu toplantıdan sonra Ticaret ve Petrol Ofisleri müdürlerini kabul ederek benzin ve madenî yağ vaziyetimiz hakkında izahat almış ve kendilerine lâzım gelen bazı direktifler vermiştir.

Vekil müteakıben fiyat mürakabe ve ihtikâr işlerile yakından alâkadar olarak Fiyat Mürakabe komisyonu azalarile ayrı ayrı görüşmüş ve bu mevzu etrafında çok hassas davranılması icap ettiğini söyliyerek daha esaslı mücadele ve muhtekirlerin bir an evvel imhası için lâzım gelen tedbirlerin alınmasını bildirmiştir.

Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen, bu akşamki ekspresle Ankaraya dönecek, bir kaç gün Ankarada kaldıktan sonra cuma günü tekrar şehrimize dönecek ve tetkiklerine devam edecektir.

İnönü ansiklopedisi için

İnönü Ansiklopedisi için icap eden köy, kasaba ve şehirlerin eski isimleri, Dahiliye Vekâleti tarafından İstanbul Vilâyetinden sorulmuş ve bunların acele olarak tesbit edilip Vekâlete gönderilmesi bildirilmiştir.

Ziraat mektebine alınacak meccanî talebeler

İstanbul Ziraat mektebine alınacak parasız talebe listesi hazırlanarak Vekâlete gönderilmiştir. Listenin tasdikından sonra talebe kaydına başlanacaktır.

Dün de 7 ihtikâr vakası tesbit edildi

Fiyat Mürakabe bürosu ihtikârla mücadeleye bütün şiddetile devam etmektedir. Komisyona yapılan ihbarlar gün geçtikçe artmaktadır. Dün cumartesi olmasına rağmen öğleye kadar 7 ihtikâr vakası ihbar olunmuştur.

Bu ihbarlardan biri kumaş ve iplik boyası üzerine olup binlerce liralık bir meseleye temas etmektedir. Büro meselenin ehemmiyetini nazarı itibara alarak muhtekirleri evraklarile birlikte Müddeiumumiliğe vermiştir.

Bundan başka dünkü ihbarlar arasında gaz, tuz, şeker, peynir üzerine ihbarlar vardır. Tahkikata devam olunmaktadır.

Şehir içinden:

Yine un meselesi

Stok bulunmadığı bir zamanda 760 çuval un nasıl arttırılmıştır?

Fatihte Karaman fırını sahibi Süleyman Bayu'nun, kendisine tahsis edilmiş olan unların sebepsiz olarak azaltıldığından bâhis bir şikâyet mektubu ile bu şikâyete cevap olarak gönderilen Fırıncılar cemiyeti reisi Ahmet Rızanın mektubu, bir iki gün evvel sıra ile gazetemizde intişar etmişti.

Cemiyet reisi tarafından, şikâyetçiye ait unların azaltılmasına, Belediyece tahsis edilen unlardan yapılan ekmeklerden bir kısmının şehrin muhtelif mevkilerine gönderilip sattırılmakta olmasının sebep gösterilmesi, esnaftan bazıları tarafından hayretle karşılanmış ve bu beyanata cevap olarak şu malûmat dermiyan olunmuştur:

«— .... Fırın sahiplerinin fırınlarına uzak veya yakın mahallere ekmek göndermeleri şayet belediye talimatnamesine aykırı bir suç telâkki ediliyorsa bunu yalnız Karaman fırını yapmış değildir. Uzaklardan misal aramağa lüzum görülmeden Fatih muhitinde bunun bir kaç nümunesi gösterilebilir. Meselâ, Fatihte Hafızpaşa fırını müteferrik mahallerde tablakârları ile sattırdığından maada Çarşamba, Kıztaşı, Etmeydanı, Atpazarı, Vefa, Aksaray, Sultanselim semtlerindeki bakkal ve ekmekçilere dağıttırmakta, hattâ tevzi sahasını Hazinedarçiftliğine kadar uzatmaktadır. Saraçhanebaşındaki fırıncı Rıza Kozanoğlu ile Hüseyin Kavlakın ve Atpazarında fırıncı Hamdinin de vaziyetleri aşağı yukarı bu merkezdedir....»

Bu fırınların, söylenildiği gibi, uzak semtlere hattâ Hazinedarçiftliğindeki kiremit ve tuğla fabrikasına kadar ekmek gönderdikleri bütün Fatih muhitinde malûm bulunduğuna ve şimdiye kadar da hiç birinin menolunmadığına göre, Süleyman Bayu'ya ait unların azaltılması hususunda cemiyet reisinin ileri sürdüğü sebebin gayrivarit olduğu anlaşılmaktadır.

Cemiyet reisinin tavzih mektubunda, şirket deposunda 4000 çuvallık bir stokun mevcut olduğu iddiasına karşı, saf buğday unu ile son defa olarak ekmek yapılmağa başlandığı sırada 760 küsur çuvallık bir stok bulunduğunu beyan ve itiraf etmiş olması da alâkadarlarca dikkati calip görülmekte ve şirkete dahil olmayan fırınların hiç birinde stok bulunmadığı bir zamanda bu 760 küsur çuval bilhassa merakla sorulmaktadır. unun nasıl arttırılmış olduğu da

Öğrendiğimize göre, Fatih şirketine dahil bulunan fırınların, son ekmek çeşnisinin ilk tatbikında, üç gün Toprak Mahsulleri Ofisinden buğday unu almadıkları ve ellerindeki arpa karışık unu işledikleri anlaşılmakta ve bu da, şirket depolarında mevcut stokun 760 çuvaldan çok fazla bulunduğuna bir delil addolunmaktadır.

Şu hale nazaran, börekçi ve simitçi esnafına ait unlarda olduğu gibi ekmekçilere ait unların tevziinde de bir intizamsızlığın vukuu anlaşılmakta ve cemiyet reisinin itirafı veçhile stok miktarı velev ki 760 küsur çuval olsa bile, bu stokun da nasıl vücude getirilebildiği tetkik ve tahkike muhtaç çok mühim bir mevzu addolunmaktadır. Bu hususta alâkadarların bizi ve şirketlere dahil bulunmıyan fırıncıları tenvir etmelerini istemek ve beklemek elbette hakkımızdır.

Benzin Karneleri

Dün 500 den fazla taksi otomobiline benzin karnesi verildi

Otomobillere daha muntazam benzin alabilmelerini temin maksadile karne verilmeğe başlandığını yazmıştık.

Evvelki gün 500 den fazla taksi otomobiline, benzin alma karnesi tevzi olunmuştur.

Dün sabahtan itibaren de otobüs, kamyon ve hususî otomobillere Şoförler cemiyeti tarafından karne verilmesine başlanmıştır.

Tevziat dün akşama kadar ikmal edildiğinden şoförler bu sabahtan itibaren istedikleri benzin deposundan günlük benzinlerini alabileceklerdir.

Benzin depoları karnedeki yeri mühürliyecekler ve böylelikle bir ikinci defa benzin almak mümkün olmayacaktır.

Karne verilecek taksi otomobilleri ile kamyon, otobüs ve hususî otomobillerin miktarı 1700 küsurdur. Bunlardan doktorların kullandıkları hususî otomobiller günde iki şişe benzin alabileceklerdir.

Deniz motörlerile resmî makam otomobillerine İaşe müdürlüğü tarafından karneler verilecektir.

Deniz motörlerine günde beş şişe benzin verilecektir.

Devlet Denizyolları memur alıyor

Devlet Denizyollar idaresi Haydarpaşa, Kadıköy, Köprü, Anadolu, Adalar, Yalova ve Haliç hatlarında ve iskelelerinde açılan münhaller için yeniden memur almaya karar vermiştir.

ÖLÜM

Karamürsel Mensucat Şirketi emektar veznedarı

Bay Nisim Fresko Taze

Kısa bir hastalıktan sonra vefat etmiştir. Cenazesi bugün saat 11,30 da Büyükadada Musevi Sinagogundan kaldırılacak ve cenazeyi hamil motör saat 14,30 da Karaköyde Mehmet Ali Paşa hanının önünde motör iskelesine yanaşarak, cenaze oradan Arnavutköy Musevi mezarlığına nakil ve defnolunacaktır.

Tanrıdan rahmet dileriz.

Cenaze Servisi MOSKOVİÇ

Acı bir kayıp

Türkiye İş Bankası A. Ş. Beyoğlu şubesi müdürü Şemsettin Zincirkıran gerek bankacılık ve gerek edebiyat sahalarında kendisinden bir çok eserler beklenildiği bir sırada genç yaşında vefat etmiştir.

Cenazesi bugün saat 11,30 da Alman hastahanesinden kaldırılacak, namazı Üsküdarda Yenicamide öğle üzeri kılınarak Karacaahmette aile kabristanına defnedilecektir.

GÜNDEN GÜNE

Diplomalı eczacı

Gazetelerde «Ergani Bakır Türk Anonim Şirketi İşletme müdiriyeti» nin bir ilânı gözüme ilişti. Bu ilânın başlığına ve metnine göre, madendeki İşletme idaresi hastanesi için diplomalı bir eczacı aranmaktadır.

Eski devirlerde halkın sıhhatile alâkadar meslek sahiplerinin diplomalı veya diplomasız olmasına ehemmiyet verilmezdi. Meselâ diş çantalı, çantası kerpetenli diş müsveddeleri, Kadıköy ve Boğaz vapurlarının kamaralarını dolaşır dişi ağrıyan herhangi bir kimsenin dişini en basit temizlik kaidelerine riayete lüzum görmeden çeker... derlerdi. Her berber dükkânı, aynı zamanda bir diş muayenehanesi idi. Bu dükkânlarda rasgele hacamat, kan alma ameliyeleri de yapılırdı. Yine diplomanın ne olduğunu bilmiyen kırıkçılar, çıkıkçılar basurcular tümen tümendi.

O devirlerde «diplomalı eczacı arayan bir ilân hoş görülebilir... Çünkü umumun sıhhatile oynayan diplomasızlar da, diplomalılar kadar bu sahada cirit atmak, at oynatmak müsaadesine mazhardı... Fakat tababetle alâkadar bütün mesleklerde diplomasızları afore etmiş, Avrupanın en meşhur kimya ve ecza fabrikalarının müstahzarlarının memlekette satılabilmesi için Sıhhiye Vekâletinin tarih ve numara taşıyan müsaadesini ... koşmuş, saç kesen, sakal tıraş eden berberlerin bile ehliyetnameli olmasına ehemmiyet vermiş olan Cümhuriyet rejiminde millî bir şirketin diplomalı eczacı araması sadece bir hafifliktir.

Şirket, yalnız bir eczacı arama... dır. O eczacının diplomalı, ... «hakiki eczacı» olması rejimin icaplarında mündemiçtir.

KÖR KADI

Atletizm seçmeleri dün yapıldı, Birincilikler de bugün

Türkiye birincilikleri seçme müsabakaları dün öğleden sonra Fenerbahçe stadında yapılmış ve iki bini aşan bir seyirci kütlesi tarafından heyecanla takip edilmiştir.

Dün saat 15 te başlayan müsabakalarda 100, yüksek atlama, uzun atlama, disk, 110 mânialı, cirit, ... metre, gülle, sırık, 400 metre, ... dım ve çekiç atma müsabakaları yapılmış, finalistler ayrılmıştır.

Bugün saat 15,30 da yapılacak ... çit resminden sonra 1941 Türkiye birincilikleri müsabakaları açılacak ... müsabakalara geçilecektir.

Kadıköy Halkevinin yüzme müsabakaları

Kadıköy Halkevi tarafından ... edilen yüzme müsabakaları dün ... da yüzme havuzunda yapılmış ve ... sporcu iştirak etmiştir. Müsabakalar neticesinde 100 metre serbestte İbrahim, küçüklerde Nejat, 50 metre serbest küçüklerde Sülleyman, bayanlarda Seyhan, 100 metre sırtüstüde Fuat, 200 serbestte Bedri, küçüklerde Buğu, 200 kurbağalama Tevfik, küçüklerde Ahmet, 400 serbestte Vedat, trampiet atlamada Maso birinci olmuşlardır.

Boğazı yüzerek geçme müsabakası

Su Sporları Ajanlığı tarafından tertip edilen Boğazı geçme müsabakası dün Anadoluhisarı - Bebek arasında yapılmış ve 56 yüzücünün iştirak ettiği bu müsabakada Galatasaraydan Kemal 25.5.4 dakikada birinci, Beykozdan İbrahim ikinci, Galatasaraydan Mehmet üçüncü olmuştur.

Sorunuz Söyliyelim

Tophanede Necatibey caddesinde 21 numarada Nahit Atak soruyor: ... radyosu sanatkârlarından Tahsin ... rakuş radyoyu terk mi etti? Terk ... ise nerede çalıştığını lütfen bildirir misiniz?

CEVAP — Tahsin Karakuş radyodaki vazifesinden çekilmiştir. Şimdi ... pebaşında Cümhuriyet bahçesinde ... lışmaktadır.

Afyonkarahisarında tüccardan Hamdi Başer soruyor: Dört ... sarılıktan kurtulamıyor. Bu ... nasıl tedavi edilir?

CEVAP — Çocuklarınızın hastalığı ... ğer sarılık ise ağır et yemekleri, ... dal, salamura ve salçalı şeyler, ... balık, sucuk, pastırma ile fazla ... yemekler ve tatlılar vermeyiniz. ... larınız içki kullanacak yaşta ... hassa bunu katî olarak menediniz ... perhizi tatbik ile beraber çocuklarınızı ... halde hekime göstermeyi de ihmal etmeyiniz.

Vahşiyane cinayet

Kafalar tütsülenince; bir genç, gırtlağı bıçakla kesilip öldürüldü

Evvelki gece Karagümrükte vahşiyane bir cinayet işlenmiştir.

Sultan mahallesinde, Çınarlıçeşme sokağında oturan Kadri oğlu Ramazanla amcasının oğlu Ahmet yanlarına Ramazanın kardeşi Muradı da alarak Ramazanın küçük kardeşi Alinin evine gitmişler ve bir akraba sofrası kurmuşlardır.

Altı akraba burada kafaları tütsüledikten sonra hep birlikte evden çıkıp Ramazanın baldızı Nebiyenin evine gitmişlerdir.

Altı akraba Nebiyenin evinde çilingir sofrasına devam etmişler ve birer ikişer içmeğe koyulmuşlardır. Bu sırada âlem tam kıvamına girmiş ve Nebiye şarkı söylemeğe, Ramazan da çiftetelli oynamağa başlamıştır.

Bu sırada kafayı adamakıllı tutmuş olan Ahmet oğlu Ahmet, Ramazanın iki sene evvel kardeşi Yaşardan ayrılan Pakize ile evlendiğini hatırlamış ve birdenbire yerinden fırlayarak Ramazanın üzerine atılmıştır. Bir yandan da Ahmet:

— Sen bir alçaksın, kardeşim Yaşarın karısı Pakizeyi kandırarak kendine karı yaptın, Yaşarı da iki seneye mahkûm ettin, diye, bağırmağa başlamıştır.

Ramazan, durup dururken Ahmedin bağırmağa başlamasına ve kendisine taarruz etmesine birdenbire şaşırmışsa da kendini toplamış ve cevap vermeğe başlamıştır.

Bu sırada münakaşa şiddetini arttırmış ve Ahmet oğlu Ahmet elini atıp çakısını çıkararak Ramazanın üzerine saldırmıştır. Ahmedin bıçak darbesi Ramazanın gırtlağına isabet etmiş ve gırtlağı kopmuştur. Ramazanın boğazından fışkıran kanlar odayı kana boyamış ve Ramazan odada bulunanların çığlıkları arasında yere yıkılarak derhal ölmüştür.

Bu sırada odada bulunanlardan bir çoğu dışarı kaçmışlardır. Yalnız Sıdıka adında bir kadın Ahmedin üzerine atılarak elinde tuttuğu kanlı bıçağı almak istemişse de Ahmet kadını göğsünden yaralamaktan çekinmemiştir.

Nihayet Ahmet odadan kaçmağa teşebbüs etmiş ve tam caddeye çıkıp koşmağa başladığı bir sırada yetişenler tarafından yakalanmıştır.

Hâdiseye Müddeiumumî muavinlerinden Turgut el koymuş ve tahkikata başlamıştır. Dün geç vakit katil Ahmet Adliyeye getirilerek sorgusu yapılmıştır.

EDEBİ ROMAN: TEFRİKA No. 54

Malakalı kadın

Yazan: Francis de Croisset **Çeviren: Rezzan A. E. YALMAN**

— Hayır, tam samimi değilsiniz, çünkü bana bu adamın ismini söylemediniz.

— Bunu söyliyemem. Fakat metresi olmadığımı ve onu bir daha görmiyeceğimi tekrar ediyorum. Sizden yalnız bir şey istiyorum. Bu mesele hakkında kimseden fikir sormayınız. Kendi içinizden geleni yapınız. Başka türlü hareket ederseniz sizi hiç affetmem.

— Affetmek mi? Bu da biraz fazla... Rolleri tersine çeviriyorsunuz. Affedecek birisi varsa o da herhalde siz değilsiniz.

Öfkeden çatlıyacak hale geldi. Fakat kendini tuttu. Susmak sayesinde vakit kazanacaktı. Hele Lady Brandmor ile görüşmiye gittiğini karısının anlamaması lâzımdı. Belki de valinin karısı da Odrey'in bu ziyareti bilmesini istemiyecekti. Kadını ele vermek doğru olmıyacaktı.

Odreye şu cevabı verdi:

— Ben kimse ile görüşmeğe gitmiyorum. Düşüneceğim. Yalnız kalmak istiyorum. Her ikimiz için mühim olan bir kararı vermeden evvel düşünmek lâzım...

Odrey minnetle kocasının yüzüne bakarak:

— Teşekkür ederim, Herbert, size itimadım var, dedi.

— 14 —

Odrey'in hissettiği sıkıntı Herbert gidince dağıldı. İçindeki keder o kadar derin idi ki başka hiçbir şey düşünecek hali yoktu. Tek bir arzusu vardı: Rahayang'dan biran evvel uzaklaşmak...

Boşanmak da mühim bir mesele idi. Kocasile her noktada anlaşması lâzımdı. Sonra gitmek, uzaklaşmak ve unutmak lâzımdı.

Burada kalsa Selimi tekrar görmek tehlikesi vardı. Gitmek için parası da yoktu. Mabel'den borç almaktan başka tedbir bulamıyordu. Kalede Madam Turpin'de bir kaç gün misafir kaldıktan sonra çalışmıya başlıyacaktı. Fakat evvelâ Kaleye kadar gitmek lâzımdı. Bir kere oraya vardıktan sonra iş bulmayı düşünebilirdi. Yazı masasının başına geçti. Kâğıtlarını tasnife başladı.

Ertesi gün için Lady Brandmordan bir davet almıştı. Kendisini bir hayır cemiyeti içtimaına çağırıyordu. Buna gitmek lâzımdı. Artık burada geçireceği son günlerde herkesin her istediğini yapacaktı. Selimi düşünmemeğe gayret ediyordu. Fakat içinde, kalbinin, kafasının içinde hep o vardı. Bütün hatıraları, sözleri, hareketleri hayalinde canlanıyordu.

— Onu görmek pek âlâ mümkün.. istesem görebilirim. Fakat ah şu benim gururum yok mu? Her şeye mâni olan bu. .

Kendi kendinden utandı. Selim de elbette ıstırap çekiyordu. Fakat uzun sürmiyecek, kederini unutacaktı. Selimin o gece söylemiş olduğu şu sözleri hatırladı:

— Benim ne kadar yalnız olduğumu bilseniz bana acırsınız.

«Yalnız..» Fakat Selim yalnız değildi ki.. Oğul, karıları, memleketi ve işi vardı. Halbuki onun nesi vardı? Hiç.. Acınacak halde olan Selim değil, kendisi idi.

Uşak Li gelip haber verdi:

— Efendi gitti..

Bu çinli hizmetçilerin sessizce gelip gitmelerine bir türlü alışamamıştı. Li tekrar etti:

— Efendi gitti.

— Anladım.. ne diye bunu tekrar ediyorsun.

— Dışarıda bir adam bekliyor. Bir saattenberi duruyor. Size bir mektup getirmiş.

— Neye daha evvel haber vermedin?

— Efendinin gitmesini bekledim.

Hileli bir tavırla gülümsüyordu. Odrey sinirlendi:

— Getir bana bu mektubu.. ne imiş bakalım.

— Adam vermiyor. Kendi eliyle size teslim edecekmiş.

— Gelsin..

Gelen Malakalı bir adam idi. Mükemmel bir ingilizce ile sordu:

(Arkası var)

Şimdilik bu kadar

Lüks ve israfa karşı harp

Yazan: Murad SERTOĞLU

İhtikâra karşı açılan harpten sonra açacağımız ikinci harp lükse ve israfa karşı olmalıdır. Esasen bu harbi şimdiye çoktan açmamız lâzımdı. Eğer bunu vaktile düşünüp yapsaydık bugüne kadar geçen zaman zarfında mühim kazançlar elde etmiş olacaktık.

Her ne ise, maziden değil halden bahsedelim. Şimdi ah ve vah etmek ile uğradığımız zararları hiç bir şekilde telâfi edemeyiz. Bu mücadeleye nekadar çabuk ciddiyetle atılacak olursak, faydasını da o kadar çabuk göreceğimiz tabiîdir.

Müsbet bir teklif

Bu hususta bazı refiklerimiz ilk olarak ipekli kadın çoraplarına karşı cephe kurulmasını tavsiye ediyorlar. Bu hususta aşırı derecede ileri gidenler ve ipek çorap giyen kadınların bir nevi vatan haini sayılabileceklerini iddia edenler oldu. Biz bu kadar ileri gidecek değiliz. İpek çoraba karşı rağbet piyasada ipek çorap bulunduğu müddetçe devam edebilir. Yerli fabrikalar ipek çorap imalâtını keserlerse ve piyasada ipek çorap bulunmazsa buna karşı iptilâ kendiliğinden mecburen söner.

Hedef

Bu mühim davada güdülecek ana prensip gerek gıda maddeleri, gerek giyecek eşyası üzerinde tam ve mutlak bir tasarrufa gitmektir. Bu işte en büyük vazife kadınlara düşmektedir. Yemeklerde mümkün mertebe basitliğe riayet etmeli, övün adedini azaltmalı, hele ihtiyaçtan fazla yemek yapıp bilâhare yenemediği için bozulup atılmasına hiç bir suretle imkân vermemeli. Elbise ve giyecek hususunda da aynı itinayı göstermeliyiz. Bu hususta yamalı ayakkabı, hattâ elbise giymek hiç ayıp değildir. Çünkü istihlâkimizi nekadar azaltırsak, memleketin stoklarını o kadar takviye etmiş oluruz. Bunların takviyesi de millî müdafaamızın takviyesi demektir. Bütün vatandaşların gönüllü birer asker gibi iştirak edecekleri bu savaştan temin edilecek galebe haricî düşman üzerinde elde edilecek galebeden asla daha az ehemmiyette olmıyacaktır.

Fon Papen Almanyada değil

Berlin, 23 (A.A.) — Yarı resmî bir kaynaktan bildiriliyor: Almanyanın Türkiye Büyük Elçisi von Papen'in Berlinde bulunduğuna dair yabancı memleketlerde dolaşan haberleri Hariciye Nezareti sorulan bir sual üzerine tekzip etmiştir.

Türk musikisinin en güzel şarkıları, gazelleriyle, süslenen, Amerikanın sonsuz neşesile bezenen 2 büyük film birden:
Bugün LÂLE Sinemasında
1 - Hurmalar Altında — CEMİLE — TÜRKÇE
2 - AŞK MAÇI — KATHERİNE HEBURNE — GARY GRANT

Kız ve Erkek — ANA — İLK — ORTA — LİSE
BOĞAZİÇİ LİSELERİ — Yatılı ve yatısız
Arnavutköy - Tramvay Caddesi: Çiftesaraylar
Kayıt için her gün 10 dan 17 ye kadar mektebe müracaat edilebilir.
Derslere 25 eylülde başlanacaktır. İstiyenlere tarifname gönderilir.
Telefon: 36 - 210

İstanbul Levazım Âmirliğinden Verilen:
Haricî Askerî Kıtaat İlânları

Beher kilosuna 40 kuruştan 322,000 kilo sığır eti kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 26/8/941 Salı günü saat 11 de Çorluda askerî satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 128,800 lira ilk teminatı 7690 liradır. Isteklilerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (848 - 6901)

★

5000 adet ip saplı kayış yular başlığı kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 1.9.941 pazartesi günü saat 16 da İzmitte Akcakocada askerî satın alma komisyonunda yapılacaktır. Beherinin tahmin bedeli 4 lira ilk teminatı 1500 liradır. Isteklilerin belli vakitten bir saat evvel kanunî vesikalarile teklif mektuplarını komisyona vermeleri. Evsaf ve şartnamesi Ankara, İstanbul Lv. âmirlikleri satın alma komisyonlarında da görülür. (904 —7145)

★

5000 liralık odun ve 20 ton saman alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmeleri 25.8.941 pazartesi günü saat 14 te Hadımköy civarında Muha köyünde askerî satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (954 — 7449)

T. H. K. Genel Merkez Başkanlığından:
1 — Kâğıdı kurumdan verilmek suretile 70 X 100/2 ebadında olmak üzere 100,000 fitre ve 100,000 kurban afişi bastırılması açık eksiltmeye konulmuştur.
2 — Bu işin muhammen bedeli beher 100,000 ni 500 liradan 1000 lira olup muvakkat teminatı 75 liradır.
3 — Eksiltme 25 ağustos 941 pazartesi günü saat 16 da Türk Hava Kurumu Genel Merkez binasında yapılacaktır.
4 — Bu işe ait şartname her gün Ankara merkez satın alma komisyonunda ve İstanbul Türk Hava Kurumu şubesinden verilir.
İstekliler, ihale günü komisyonda bulunmalıdırlar. (6945)

Gazeteci kervanıyle bir hafta

Grup seyahatlerinde Falih - Âsım Us: Neşenin hoparlörü - Basın Kurumunun Kamberi - Ercümendin şeker hastalığını tedavi usulü - (Komik) kelimesinde hakaret mânası var mı? - Güzellik ılıcası hikâyesi.

YAZAN: **A. E. YALMAN**

Şu gazeteciler, masa başında geçimsiz adamlardır. Biribirlerile sık sık kavga ederler. Bu kavgalarda ağızlarını bozdukları da olur. Fakat bunlardan bir kervan teşkil edip yola çıkarın, hikmeti Huda can ciğer yol arkadaşı olurlar. Aralarından su sızmaz.

Grup seyahatlerinde Falih Rıfkı Atayın rolü mühimdir. Falih kadar tatlı konuşan, hâdiseleri onun kadar beklenmez zaviyelerden gören insan azdır. En iç sıkıcı bir seyahat esnasında bile Falih tek başına canlı, heyecanlı bir muhit yaratır. Bu muhitin nabzı daima kuvvetle atar, alâkaları hiç gevşemez.

Falih olmayınca Ercümend Ekremle Asım Us'un seyahatte bulunması çok mühimdir. Fakat mevcut bir neşe için onun kadar kuvvetli bir nâkil görmedim. Her tuhaflığı derhal sezer, keyfine varır, yarı çıngıraklı kahkahalarından birine mevzu yapar, sonra bir hoparlör gibi etrafa yayar.

İzmirde Asımla karşılaşınca:

— Şu Ercümend Ekrem Talû da olsa dört başı mamur bir seyahat geçirmiş oluruz, diye düşündüm.

Düşünmeme kalmadı. Ercüment ortalıkta peyda oldu:

— Basın kurumunun bir reise, bir kâtibe olduğu gibi bir de Kambere ihtiyacı vardır. Kamber işte benim. Kambersiz düğün olamıyacağı için işte aranıza geldim, dedi.

Son senelerde Ercümend, eski Ercümend değildi. Kendisine hafif bir şeker hastalığı ârız olduğu için puslasını biraz şaşırmıştı. Bazan perhiz eder, bazan etmez. Sıhhati bakımından bütün arkadaşlarının vasi kesilmesine kızar, söylenir, bazan neşe ile coşar, bazan suratından düşen bin parça olurdu.

Bir de baktım ki, eski bildiğimiz Ercümend...

— Hayrolsun, dedim, rahatsızlık filân geçti, demek...

— Evet, diye cevap verdi. Tedaviyi kendi elime aldım. Doktorlar şeker hastalığını Pankreas'la filân alâkalı görüyorlar. Yanlış... Bence işin en ziyade asabi cümle ile alâkası vardır. İnsan bu işi kendine dert edip siniri bozuldukça ve neşesini kaybettikçe hapı yutar. Kalbi ferah ve geniş tuttuğu ve neşe ile tedavi ettiği zaman her şey düzelir. Şu doktorlar her nedense yalnız kimyevî tesirler üzerinde duruyorlar da ruhî tesirlerin karşısında kimyanın bile hiçe indiğini takdir edemiyorlar...

Benim şeker hastalığı hakkında fazla bir bildiğim yok. Ercümendle doktorlar arasında hakem olamam. Fakat Ercümendin yeyiş ve yaşayış tarzına ve devamlı neşesine bakılırsa şeker hastalığı hakkında keşfettiği tedavi tarzı pek te yanlışa benzemiyor.

Ercümend, seyahatin başından sonuna kadar güldü, söyledi ve bütün muhiti neşeli bir halde bulundurdu. Yalnız bir gün biraz suratını astı. Meğer pek ciddî ve ağır başlı bir zat kendisini başka birine tanıtırken şöyle demiş:

— Ercümend Ekrem Bey, hani işte şu komik...

Ercümend, Naşidin ve Dümbüllünün sanatını hiç hor görmüyor. Fakat bir vakit Matbuat Umum Müdürü Varşova Sefareti maslahatgüzarı ve düzünelerle eser sahibi bir edip ve muharrir olduğunu da unutamıyor. Bereket kızgınlığın, kabul ettiği şifa ve hayat sistemine aykırı olduğunu hatırladı ve kendini çabuk topladı.

Meğer Asım Usun da kendine mahsus bir sistemi varmış. Biz hepimiz nerede deniz bulsak derhal dalıyorduk.

Asım karşıdan seyirci kalıyordu. Sordum:

— Niçin bizimle beraber denize girmiyorsun?

— Ben halimden memnunum. Denize girmek gibi suretlerle itiyatlarımın haricine çıkarsam belki de daha iyi olur, belki daha fena... Halimden memnun olduğum için daha iyi olsun diye daha fenayı göze alamam.

— Aman, Asım, böyle şey olur mu? Memnunum diye bir yerde demir atmak caiz mi? Elbette daha iyiyi arıyacaksın ve bunun riskini de göze alacaksın.

Asım filosofça cevap verdi:

— Sen öyle yap, ben böyle yaparım, ikimizin de dediği olur.

Asım, bizim günde bir, iki defa denize kaplıcaya, sıcak banyoya girmemize ses çıkarmıyordu. Yalnız bir gün sabrı tükendi. Dört saatlik ve epeyce yorucu bir otobüs yolculuğundan sonra Bergamaya varmıştık. Harabelerde saatlerce dolaştık. Kan ter içinde idik. O civarda bir Güzellik ılıcası olduğunu ve bunun binlerce senelik bir efsanesi bulunduğunu duyunca tutturduk:

— Ilıcaya gidelim.

Gittik. Bir de baktık ki, ılıca eski zamandan kalma bir kubbeden ibaret. Kaydı filân yok. Ortada küçük bir havuz, etrafında genişliği bir metreyi geçmiyen yer de soyunulup giyiniliyor.

Asım nasihat etti:

— Bari bunu yapmayın, hasta olursunuz.

Dinler miyiz? Soyunduk. Güzellik ılıcasına girdik. Bu ılıcanın meraklı bir hikâyesi var ki, Bergamaya ait yazıda bahsedeceğim.

Ilıcanın meğer temizleyici bir hassası varmış. Vücut mermer gibi beyaz ve temiz olurmuş. Burasına diyecek yok. Sonra ılıcaya giren dört arkadaş: «Biz güzeller...» diye günlerce alay edip durduk. Bu tarafı da iyi... Fakat aksiliğe bakın ki, çoraplarım ıslandı, çekecek olmadığı için pabuçlarımı giyemedim. Ayağımdan soğuk alarak boğaz oldum. O zaman hiç istemediğim şey oldu. Asım karşıma dikildi.

— Ben demedim mi? Ne diye halinden hoşnut değilsin? Ne diye fazlasını ararsın, diye tutturdu.

Boğaz ağrısının ateşi ve zahmeti devam ettiği müddetçe Asımın haklı olduğuna inanır gibi oldum. Fakat geçer geçmez, yeniden misyoner kesilip daha iyiyi aramak için riski göze almanın lüzumuna Asımı ikna etmiye uğraşmağa devam ettim. Fakat boş gayret... Asım kaya gibi... Kendi hayat sistemine tamamile inanmış...

Bunun acısını çıkarmak için yarın size Asımın bazı hoş menkıbelerini anlatacağım. Halinden memnun bir insana ait hikâyeleri dinlemek, bu sıkıntılı dünyada daima iç açar.

Pamuklu mensucata el konuyor

Ankara, 23 (Telefonla) — Sümerbank fabrikaları ve hususî mihanikî tezgâhlarla istihsal edilecek olan her nevi pamuklu mensucata İktısat Vekâleti tarafından el konulmasına hükûmetçe karar verilmiştir. Bu mensucat İktısat Vekâletinin lüzum göreceği miktarlarda satışa çıkarılacaktır. Bu hususta İktısat Vekâletince dört yüz bin liralık bir mütedavil sermaye tahmin edilmiştir. Hazırlanan kararname pazartesi günü neşredilecektir.

Teşekkür

Birinci intişar yılımızı tamamlayıp ikinci yılımıza girmemiz vesilesile bizi tebrik lûtfunda bulunan refiklerimize, dostlarımıza ve okuyucularımıza teşekkür ederiz. Bu arada karilerimizden aldığımız mektuplarda bazı dileklere tesadüf ettik. İmkân buldukça bunları yerine getirmeğe çalışacağımızı vadederiz. Kendi gazeteleri hakkında tenkit ve arzuları olan diğer karilerimiz de bize bu tenkit ve arzuları bildirirlerse minnet duyarız.

BAYLAR
Ismarlama gömlekler için sizi memnun bırakacak bir kişi vardır.
SPİRO
Beyoğlu, Suterazisi No. 6/1

Zafer bayramı programı

30 ağustos Zafer bayramı münasebetile yapılacak merasimin programı şudur:

1 — 30 ağustos 1941 Zafer bayramı aşağıdaki merasimle Taksim meydanında kutlulanacaktır.

2 — Tebrik ve kabul merasimi:

Ordu namına Komutanlığa yapılacak tebrikler Fındıklıda Komutanlık binasında ve aşağıdaki saatlerde kabul edilecektir.

A) Saat (8,30 - 9) İstanbul garnizonu birlik Komutanları ve müessese âmirleri.

B) Saat (9 - 9,30) Vilâyet, Belediye, C. Halk Partisi ve diğer teşekküller (mülkiye protokoluna göre).

3 — Merasim:

Merasim Taksim meydanında olacaktır.

Merasime evvelâ Komutanın kıtaatı muayenesile saat 10 da başlanacak, badehu İstiklâl marşı çalınacak, Cümhuriyet âbidesine çelenk konacak ve hitabeleri müteakıp geçit resmi yapılacaktır.

4 — Merasim atışları:

30 ağustos 1941 günü saat 12 de 21 atım top atılacaktır.

5 — 30 ağustos günü ve gece şehir bayraklarla süslenecek ve tenvir edilecektir.

ZAYİ — 1941 senesine ait, İstanbul Ticaret ve Sanayi odasından aldığım 25905 sicil numaralı kayıt ve tescil hüviyet varakasını kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.
Fatih, Karagümrük, Dervişali Sokak No. 6. Mustafa Özay.

Hadiselerdeki isimler

Tirpitz

Geçenlerde batırılmış olan Bismark sınıfına mensup Alman «Tirpitz» zırhlısının inşaatının tamamlandığı ve zırhlının Baltıkta tecrübeler yapmakta olduğu Londradan bildirilmektedir.

Bu harp gemisine verilen Tirpitz ismi, bir Alman amiralının adıdır.

Alman Amiralı Alfred Friedrich von Tirpitz, 1849 da doğmuştur. Deniz Akademisinden mezun olduktan sonra peyderpey terfi ederek 1896 da Bahriye müsteşarlığına, 1898 de Devlet nazırlığına, 1911 de umum Alman donanmaları başkumandanlığına tayin edilmiştir.

Tirpitz, geçen Umumi Harpte Büyük Britanyanın denizaltıları vasıtasile ablukası fikrini ortaya atan ve bunu tatbika uğraşan zattır.

Tirpitz, 6 mart 1930 da Almanyada Ebenhausen'de 81 yaşında vefat etmiştir.

Almanlar, Amiral Tirpitz'in ortaya attığı abluka fikrine sadık kalarak bu harpte de denizaltılarına tayyareleri ve hattâ korsan gemilerini ilâve suretile İngiltereyi ablukaya çalışmakta ve bu gayret «Atlantik muharebesi» adını almış bulunmaktadr.

SON HABERLER

Almanlar Odesaya 25 kilometre mesafede

Berlin, 23 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinde harekât plân mucibince devam etmektedir.

Odesa önünde

Bükreş, 23 (A.A.) — Alman - Rumen kuvvetleri umumi karargâhının tebliği:

Cenubi Ukraynanın en büyük şehri olan Odesa kıtalarımız tarafından tamamile çevrilmiştir.

Şiddetli ve ekseriya çok kanlı muharebelerden sonra düşmanın esas müdafaa hattı yarılmıştır. Kıtalarımız Odesadan 15 kilometre mesafede bulunmaktadır.

Voroşilof'a ait evrak Almanların elinde

Berlin, 23 (A.A.) — D. N. B.: Sovyet orduları şimal mıntakası başkumandanı Mareşal Voroşilof'a ait evrakı götüren tayyare, alçaktan uçarken Almanların muvakkat bir tayyare meydanı civarında, motörüne ateş eden Alman piyadesi tarafından inmeğe mecbur edilmiştir.

Tayyarede Sovyet başkumandanlığına ait mühim gizli evrak ele geçirilmiştir.

Odesa etrafında

Bükreş, 23 (A.A.) — D. N. B. bildiriyor:

Alman - Rumen umumi karargâhının bildirdiği gibi Odesa tamamile sıkı bir çember içine alınmıştır. Fevkalâde kanlı ve sert ve çetin muharebelerden sonra düşmanın esaslı mukavemeti kırılmıştır.

Düşman şehri her ne pahasına olursa olsun tutmak ve işgalini mümkün olduğu kadar geciktirmek için muharebeye aleläcele tedarik edilen bahriye, işçi ve şoför teşekküllerini de sevketmektedir. Bunlardan bir çoğu teçhizatsız ve hattâ silâhsız olarak cepheye gelmektedir. Askerler ölünciye kadar çarpışıyorlar. Dinyeper boyundaki istihkâmlar Alman ve Rumenlerin elindedir. Top ve mitralyözlerle teçhiz edilmiş yüzlerce istihkâm zaptedilmiştir.

Ukraynada muharebeler

Berlin, 23 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Dinyeper üzerinde el'an Sovyetlerin elinde bulunan bir kaç köprübaşının zaptı için yapılan muharebeler bütün şiddetile devam etmektedir. Sovyetler, ağır tanklarını birer istihkâm gibi kullanmak üzere toprağa yerleştirerek sahra merkezlerini takviye etmişlerse de Alman kıtaları müteaddit noktalardan düşman mevzilerini yararak ilerlemeğe muvaffak olmuşlardır.

Sovyetler, Dinyeper üzerinde bulunan Çerkassy şehrinin evlerinde kapanıp müdafaaya devam etmişlerdir.

Şiddetli sokak muharebeleri neticesinde Almanlar süratle düşmanın son mukavemetini de kırmağa ve şehri işgal etmeğe muvaffak olmuşlardır.

İstihkâm kıtalarının yardımile Alman kuvvetleri Dinyeperdeki bir adaya çıkarak düşmanın bu üssünü de zaptetmişlerdir.

Kimya harbine doğru

Budapeşte, 23 (A.A.) — Macar ajansı Galiçyada Stanislas'dan bildiriyor:

Dinyeper etrafındaki muharebelerde alınan Sovyet esirleri, verdikleri ifadede, Sovyet başkumandanlığı tarafından kimya harbi vsıtalarını kullanmak için bütün hazırlıkların yapılmakta olduğunu ve bunun için kimya harbine lüzumlu pek çok malzeme nakliyatına başlanıldığını söylemişlerdir.

Merkezde mukabil Rus taarruzu başladı

Moskova, 23 (A.A.) — Dün akşam neşredilen Sovyet tebliği:

22 ağustos günü kıtalarımız bütün cephe boyunca şiddetli muharebelere devam etmiştir.

Bilâhare tamamlanan malûmata göre, 21 ağustos günü hava muharebeleri esnasında evvelce bildirildiği gibi 21 değil, 32 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Baltıkta iki düşman nakliye gemisi ile 2 sahil muhafaza botu batırılmıştır.

İki aylık harp esnasında Almanların insanca zayiatı, 2 milyondan fazladır. Bundan başka Almanlar, 8000 tank, 10 bin top, 7200 tayyare kaybetmişlerdir.

Sovyetler 5500 tank, 7500 top, 4500 tayyare kaybetmişlerdir. Sovyetlerden 150 bin ölü, 490 bin yaralı ve 110 bin kayıp vardır.

Moskova 24 hava akınına maruz kalmış, fakat hiç bir askerî hedefe isabet olmamıştır.

Bu akınlar esnasında 736 kişi ölmüş ve 2000 den fazla insan yaralanmıştır.

Leningrad'a taarruz durdu

Moskova, 23 (A.A.) — Buraya gelen haberlere göre, Leningrada karşı yapılan Alman taarruzunun muvakkaten durdurulduğu anlaşılmaktadır.

Londra, 24 (A.A.) — Reuter bildiriyor:

Londranın askerî mahfillerinde, Dnieper nehrinin aşağı mecrası, şarkında muharebeler olduğu hakkındaki haberleri teyit edecek malûmat yoktur.

Mevcut intıba şudur ki, bazı küçük Alman müfrezeleri nehri geçmiye muvaffak olmuşlarsa da büyük kuvvetler geçmemiştir. Binaenaleyh cereyan etmekte olan bütün muharebeler nehrin garbında olmaktadır.

Bir Sovyet mukabil tarruzu

Moskova, 23 (A.A.) — Cephenin merkez mıntakasında General Konief'in kumandası altındaki Sovyet kıtaları mukabil taarruza geçmişler ve 48 saat içinde 9 köyü geri almışlardır.

Maarif Vekili geldi

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiş ve garda Vekâlete mensup zevat tarafından karşılanmıştır.

Berlin hiç bir sulh sondajı yapmamış

Berlin, 23 (A.A.) — Yarıresmî bir kaynaktan bildiriliyor:

İsviçrede çıkan «Gazette de Lausanne» de Almanyanın sulh imkânlarını yoklamak üzere güya bazı teşebbüslerde bulunduğuna dair bir kayıt intişar etmiştir.

Alman Hariciye Nezareti bu haberi Avrupa havasını zehirlemek vakıası olarak telâkki etmektedir.

Bundan başka Berlinde şu cihet de müşahede ediliyor ki, haberin verilmesi tarzı menşeini göstermeğe kâfidir. Bu gibi haberler tefsir edilmeğe değmez. Berlindeki bir muhabir tarafından gazetesine verilmiş olsa bile bu, Berlinin havasını değil olsa olsa münhasıran muhabirin mahiyetini gösterir.

Sümerbank umum müdürü istifa etti

Ankara, 23 (Telefonla) — Sümerbank Umum Müdürü Bürhan Zihni vazifesinden istifa etmiştir. Yerine Ziraat Bankası Umum Müdür muavini Mithatın getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Siyasî İcmal

Balkanlar, âhiret kadar uzak

Yazan: M. H. ZAL

Vaktile Balkan kelimesi söylenince bir yakınlık hissi duyardık. Balkan memleketlerile bizim aramızdaki mesafeyi süratli trenler yirmi dört saatten az bir zamanda aşar, bize oralardan gazete, mektup, haber getirirdi. Radyolar gece gündüz işlerdi.

Bugün Balkan memleketleri bize ahiret kadar uzak bir hale gelmiştir. Oralarda ne oluyor, ne olmuyor, ancak tesadüfi kulak havadisi diye duyuyoruz. Yunanistan, açlığın ve koleranın hükmü altına düşen, keyfî işgal idareleri altında soyulan, inleyen bir felâket sahasıdır. Yugoslavya tam manasile ortaçağ anarşisinin ve yumruk hakkının hüküm sürdüğü bir yerdir.

Yugoslavyada ve Yunanistanda ortalığı tutan hiç bir sağlam kuvvet yoktur. Almanlar, kuvvetlerini Rus cephesine toplamışlardır. İtalyanlar, siyasî taraftar kazanmak ve topraklarını genişletmek emelile fırsattan istifadeye bakıyorlar, fakat saygı ve nüfuz celbedemiyorlar.

Bu gidişin sonu ne olacak? Bunu kestirmek güçtür, çünkü karanlık çok kesiftir, içinde henüz en küçük bir ağarma noktası belirmemiştir.

Mukadderatımızı pek çok noktalarda müşterek gördüğümüz üç Balkan memleketinin bize ahiret kadar uzak düşmenin, oralarda ortaçağa mahsus emniyetsizlik ve anarşi hüküm sürmesinin, istiklâl hasretile milyonlarca Balkanlı kalbinin kanamasının elemini şiddetle duyuyor.

Balkanlılar, birlik ve müşterek emniyet ihtiyacını zaten şiddetle duyan milletlerdi. Yalnız harp pek vakitsiz kopmuş, bu birliğin teşkilâtını tamamlamağa imkân bulunmamıştı.

Öyle umuyoruz ki Balkanlılar, bugünkü ağır imtihanları ve acı dersleri hiç bir zaman unutmıyacaklar, istikbalde fırsat düşer düşmez Balkan sulhunu teşkilâtlandırmak ve böyle fena ihtimalleri önlemek için dört elle işe sarılacaklardır.

Harp vaziyeti

Vaziyetin hulâsası

Yazan: **İhsan BORAN**

Bugünkü vaziyetin hulâsası şudur:

1 — Şark cephesi dışında kalan üç müstahkem mevki Rus kıtaları tarafından muannidane müdafaa ediliyor. Bunlar, Ladoga gölü şimalinde Sortavala, Estonyada Reval ve garbî Ukraynada Odesadır. Bunları garp cephesinin Dünkerk vaziyetine benzetmek pek doğru olmaz. Dünkerk'e ehemmiyet verdiren 300 bin kişilik Fransız ve İngiliz kuvvetleriydi. Halbuki bu üç mevkide Rus kuvvetlerinin yekûnu bile 300 bini bulmaz. Rusların göle ve denize dayanan açık cephelerinden bir kısım kuvvetlerini kurtarmaları mümkündür.

2 — Leningrad'ın müdafaası günün en mühim hareketi olmuştur. Leningrad etrafında Verdün istihkâmlarına benzer şekilde kuvvetli tahkimat yoktur. Fakat Rus halkının da katıldığı bu müdafaa, Verdün'deki kadar büyük ve kanlı olacağa benziyor. Almanlar Verdün'de Fransızları kana boğmak istemişlerdi. Halbuki o müthiş taarruzlara rağmen Verdün müdafileri önünde kana boğuldular. Leningrad müdafaası bu cephedeki harekâtın tâli kısmıdır.

Asıl mesele, Voroşilof ordusunun, Leningrad'ı müdafaa edeyim derken Alman ordusunun ihatasına düşmemesi ve şarka çekilerek yeni bir cephe tutabilmesidir. Almanların Novgrad veya Borovis istikametinde yapacakları taarruzlar böyle bir gayeyi istihdaf edebilir. Mareşal Voroşilof İlmen ve Zeliger gölüne uzanan cenup cenahını kuvvetli ihtiyatlarla sıkı tutmazsa, Almanların işini kolaylaştırmış olur. Büyük Harpte Verdün Alman ordusunu nasıl üzerine çektise, Leningrad da şimdi öyle üzerine çekiyor. Ruslar hesabına hiç de fena değil; fakat geri istikameti sağlam tutmak şartile.

3 — Merkezde Smolensk doğusunda sükûnet var. Galiba bu mıntakada kendisini toparlamaya ve yeni bir hamle ile taarruza hazırlanan Alman ordusu, cenahlarındaki iki Alman ordusunun kendisile ayni hizaya gelmelerine intizar ediyor. Moskovaya karşı yarım ay şeklinde bir vaziyet almak ve bir kıskaç meydana getirmek için hiç de fana bir plân değil. Bu iş muvaffak olursa, bundan sonra Moskovaya karşı bu harbin en büyük meydan muharebesi yapılacaktır.

4 — Cenupta Alman ordusu Dinyester boyuna yanaşmakla meşgul. Ruslar 700 - 800 M. genişliğindeki Dinyeper üzerinde mevcut şose ve demiryol köprülerini tahrip ettilerse Aşağı Dinyeper'i aşmak çok müşküldür.

Fakat Almanlar şarkî Ukraynayı galiba bizim tasavvur ettiğimiz gibi istilâya kalkıştılar. Bu plân, Gomel üzerinden cenubu şarkiye doğru ilerlemek, bu suretle Kief ve cenuptaki Rus ordusunu şimalden kavramaktır. Bu hareket şimdi Almanlar lehine inkişafa başladı. Zira Ruslar şiddetli muharebelerden sonra Gomel'i tahliye ettiler. Mühim bir muvasala merkezi olan bu şehir Almanlar tarafından işgal edildi. Rusların bu Alman taarruzunu durdurmaları lâzımdır. Aksi takdirde Budieni Dinyeperden daha şarka çekilmeye mecbur kalacaktır.

5 — Almanların neşrettikleri zayiat listesine karşılık olmak üzere Ruslar da bir zayiat listesi neşrettiler; bu listede imha ve esir edilen Alman fırkaları sınıfları ve numaralarile birer birer gösterilmiştir. Bunlara inanmak lâzım gelirse, Alman ordusunun 70 - 80 fırkası kısmen imha ve kısmen esir edilmiştir. Ölü, yaralı ve esir olarak zayiat 2 milyondur. Ayrıca Almanlar 8 bin tank, 10 bin top ve 7200 den fazla tayyare kaybetmişlerdir. Ruslar Almanların neşrettikleri zayiat listesini hayalî buluyorlar, Almanlar da bu Rus listesini hayalî bulacaklardır. Bize ikisini de ihtiyatla karşılamak düşüyor. Fakat biz öyle zannediyoruz ki iki taraf da ordularındaki insan ve malzeme mevcudunun üçte birini kaybetmiştir.

VATAN SPOR

At Yarışları

Bugünkü yarışlarda birinci ve ikincileri bulmak güç olacaktır

Bugün yedinci hafta koşularına mutad olduğu veçhile büyük bir meraklı kütlesi önünde devam edilecektir.

Birincikoşu

Birinci koşuda, Tarzan geçen serki galibiyeti üzerine 68 kilo ile koşmaktadır. Buna mukabil mesafe 400 metre kısalmıştır. Kilodan aldığı handikapı mesafenin azalması yüzünden telâfi edecek bir vaziyet hasıl olmuştur. Kendisinin en kuvvetli rakibi M. Havva da bir kilo fazladır.

Favorimiz: Tarzan.

Pâlseler: M. Havva - Kuruş.

İkinci koşu

Mesafenin kısalığı ve Cesurun da ağırlığı dolayısile Nerimanın kolay bir galibiyeti şeklinde tecelli edeceği kanaatindeyiz.

Favorimiz: Neriman.

Üçüncü koşu

Günün en karışık yarışıdır. Şimdiye kadar Saron müstesna pâlse bile olamıyan bu tayların ne gibi bir sıra üzerinde yarışı bitirecekleri merakı muciptir.

Güzel bir pedigrisi olan Cengizin hiç olmazsa pâlse olması icap eder.

Favorimiz: Saron.

Pâlseler: Bomba - Cengiz - Pardon.

Dördüncü koşu

Bu yarışa Karanfil ve Goncadan birisinin girmiyeceği muhakkaktır. Hangisi koşarsa koşsun yarış mücadelesi Dandi ile olacaktır. Çok ağır bir sıklet taşıyan Dandinin Roi tarafından geçilmesi melhuzdur.

Karanfilin iştiraki halinde netice onundur. Aksi takdirde aradaki 9,5 kiloya rağmen Goncanın epey terliyerek koşuyu kurtarması da vardır.

Favorimiz: Ahmet Atman ahırları.

Pâlse: Dandi - Roi.

Beşinci koşu

Çok güzel tevzin edilen bir handikap koşusu olan bu yarışta atların şansları hemen hemen müsavidir.

Favorilerimiz: Işık - Kısmet.

Pâlseler: Tomurcuk - Bora - Sevim.

Karilerimize bugünkü favorilerimizi bildirerek kendilerine iyi şanslar temenni ederiz.

ATÇI

İstanbul Veliefendi yaz yarışları

YEDİNCİ HAFTA Resmî programıdır

Cümhurreisi İsmet İnönünün himayesinde ve Başvekil Refik Saydamın riyasetinde Yüksek Yarış ve Islah Encümenince tertip edilen yarışların resmî programıdır.

Birinci koşu (Handikap) — Saat 16 da

Üç yaşında saf kan arap erkek ve dişi taylara mahsustur. İkramiyesi 255 liradır. Birinciye 180 lira, ikinciye 55 lira, üçüncüye 20 liradır. Mesafe 1200 metredir.

Sıra No.	Hayvanın Sahibi	İsmi	Irkı, rengi, cinsi	Babası	Anası	Yaşı	Antrenörü	Taşıyacağı renkler	Sıklet	Binicisi
1	Fehmi Vural	Tarzan	Sk. Ar. kır erkek	Kuruş	Sübeyhi	3	F. Atlı	Yeşil, kırmızı	68	Ahmet
2	Prens Halim	Melik Havva	S. K. A. al dişi	Peau Ruj	Nebile	3	P. Halim	Gümüşü siyah, mavi	60	Horvart
3	Fahri Atlı	Gülgeç	S. K. A. al dişi	Berk	Mesrure	3	Fahri Atlı	Pembe	56	Abdullah
4	Şevket Kırgül	Kuruş	Sk. Ar. al erkek	Kuruş	»	3	Mecit	Vişneçürüğü, sarı	48	Mecit
5	Sedat Börtecene	Süleyk	Sk. Ar. al erkek	Şahan	Maneki	3	S. Börtecene	Sarı, kırmızı	46	Mehmet

İkinci koşu — Saat 16,30 da

Dört ve daha yukarı yaşta ve kazançları yekûnu 1000 lirayı doldurmıyan yerli yarım kan İngiliz at ve kısraklara mahsustur. İkramiyesi 255 liradır. Birinciye 180 lira, ikinciye 55 lira, üçüncüye 20 liradır. Sıklet: Dört yaşındakiler 58 kilo, beş ve daha yukarı yaştakiler 60 kilo taşıyacaklardır. Mesafesi 1600 metredir.

1	Talât Atcan	Cesur	Y. K. İn kızıl kır erkek	Frig	[illegible]	5	T. Atcan	Mavi Turuncu	60	Horvart
2	Hüseyin Kuru	Neriman	Y. K. İn. al kıs.	Zorengo	Cemile	4	R. Efe	Yeşil kırmızı	56,5	Rıdvan
3	Mehmet Gümüş	Cemile	Y. K. İ. Doru dişi	Göbürmüş	—	4	M. Gümüş	Beyaz kırmızı	56,5	Cambaz

Üçüncü koşu (Satış koşusu) — Saat 17 de

İki yaşındaki yerli saf kan İngiliz erkek ve dişi taylara mahsustur. Azamî satış fiyatı 1200 liradır. 1200 liradan aşağı yazılan taylardan beher yüzer lira için ikişer kilo tenzil edilir. İkramiyesi 400 liradır. Birinciye 300 lira, ikinciye 75 lira, üçüncüye 25 liradır. Sıklet 60 kilodur. Mesafesi 1100 metredir.

1	Asım Çırpan	Cengiz	Y. Sk. İn. al erkek	Onniks	Egrette	2	Yula	Yeşil sarı	56	Yula
2	Kadri Yıkılmaz	Yavuz	Y. Sk. İn doru erkek	Onniks	Zenart	2	K. Yıkılmaz	Mor sarı	56	Mahmut
3	Yunus Ün	Saron	Y. Sk. İn. doru dişi	Onniks	Sara Rubillard	2	Yunus Ün	Vişne çürüğü	54,5	Reşat
4	Fahri Atlı	Pardon	Y. Sk. İn. doru dişi	Cloud Cap	Virjinslaugh	2	Abdullah	Düz pembe	50,5	Abdullah
5	Suat Kara Osman	Bomba	Y. S. K. İn, al erkek	Onniks	G. Radiance	2	Ş. K. Osman	Mor krem	50	Şandor

Dördüncü koşu (Centilmen koşusu) — Saat 17,30 da

Üç ve daha yukarı yaştaki saf kan İngiliz at ve kısraklara mahsustur. İkramiyesi 300 liradır. Briinciye 225 lira, ikinciye 55 lira, üçüncüye 20 lira. Sıklet: Üç yaşındakile 65 kilo, dört yaşındakiler 70 kilo, beş ve daha yukarı yaştakiler 72 kilo taşıyacaklardır. Mesafesi 2400 metredir.

1	Dr. Seferof	Komisarj	Sk. İn. al at	Obertaş	Basia	7	Dr. Seferof	Sarı, mavi	72	Seferof
2	Hasan Alakuş	Dandy	S. K. İn. kes. doru at	Favora	Castilemain	8	Bayram	Yeşil, Kavuniçi	72	Ş. Akson
3	Ahmet Atman	Karanfil	S. K. İn alt at	Onniks II	Egrette	5	Ahmet Atman	Mavi, Siyah	66	Özdemir
4	Ahmet Atman	Gonca	S. K. İn, al kısrak	Onniks II	Mistingette	4	A. Atman	Mavi Siyah	62,5	Özdemir
5	Suat Kara Osman	Roi	Sk. İn. doru at	Cloud Cap	Rastoca	3	S. K. Osman	Mor, Krem	59	Abduş

Beşinci koşu (Handikap) — Saat 18 de

Dört ve daha yukarı yaştaki saf kan arap at ve kısraklara mahsustur. İkramiyesi 190 liradır. Birinciye 120 lira, ikinciye 50 lira, üçüncüye 20 lira. Mesafesi 1800 metredir.

1	Rifat Baysal	Bora	Sk. Ar. kır at	Alceylân	Bulut	5	Mehmet Direk	Mavi	68	Mehmet
2	Nezir Temizer	Işık	Sk. Ar. Al at	Berk	Alnazlı	4	N.Temizer	Yeşil, Pembe	62	A. Atçı
3	Mustafa Turgut	Sevim VIII	Sk. Ar. kır at	Şahan	Şimri	4	İdris	Maron, Sarı	60	Abdullah
4	İsmail Küçük	Simri	Sk. Ar. demiri kır kıs.	Hamdo	Ü. Sümer	5	Mehmet Küçük	Beyaz, Kırmızı	56	—
5	Dündar Günday	Tomurcuk	Sk. Ar. al at	Gandi	Şuade	5	Aziz Özbay	Kırmızı, Sarı	55	Mecit
6	İ. Hakkı Tekçe	Tuna	Sk. Ar. kır at	Kuruş	Subeyhi	4	İhsan Atçı	Beyaz, Kırmızı	53	—
7	As. Teğ. Muzaffer	Kısmet	Sk. Ar. Al at	Hemdani	Küheyacuz	13	Filips	Kırmızı	52	Ahmet
8	Burhan Işıl	Yıldırım	Sk. ar, yağız at	Mesut	Azâde	6	Bayram	Mavi, Kırmızı	50	Rıdvan
9	Abdülkerim Erturhan	Budak	Sk. Ar. Al, at	Bulut	Senem	8	Erturhan	Mavi, Yeşil	48	—

İkili bahis: 1, 3 ve 5 inci koşulardadır

Çifte bahis: 2-3 ve 4-5 inci koşular arasında yapılacaktır

Üçlü bahis: 3-4 ve 5 inci koşulardadır.

Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğünden:

Keşif bedeli Lira K.	Muvakkat teminat Lira K.	İhale tarihi
1751 06	131 33	10.9.941

Fatihte Fatih türbesi civarında keşfi mucibince yaptırılacak bekçi odası münakasa ile 10.9.941 çarşamba günü saat on beşte yüksek mektepler muhasebeciliğinde müteşekkil komisyonda talibine ihale edilecektir.

Taliplerin ihaleden evvel keşif ve şartnameyi tetkik etmek üzere Topkapı sarayı müzesi müdürlüğüne müracaatları. (7455)

İNŞAAT İLÂNI

Sümer Bank Umum Müdürlüğünden:

1 — Kayseride inşa ettirilecek işçi paviyonları ve evleri ile bunlara ait yol, kanalizasyon, harici su tesisatı gibi inşaat görülen lüzuma binaen ikinci defa olarak kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 481892.06 liradır.

2 — Eksiltme evrakı 24 lira mukabilinde Ankarada Sümer bank muamelât şubesinden İstanbulda Sümer bank şubesinden alınacaktır.

3 — Eksiltme 27/8/941 tarihine müsadif çarşamba günü saat 16 da Ankarada Sümer bank umumî müdürlüğünde yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat 23100 liradır.

5 — İstekliler teklif evrakı meyanına, şimdiye kadar yapmış oldukları bu gibi işlere ve bunların bedellerine, firmanın teknik teşkilâtının kimlerden terekküp ettiğine ve hangi bankalarla muamelede bulunduklarına dair vesikalar koyacaklardır.

6 — Teklif mektuplarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 15 şe kadar makbuz mukabilinde Ankarada Sümer Bank umumî kâtipliğine teslim olunacaktır.

7 — Posta ile gönderilecek teklifler nihayet ihale saatinden bir saat evveline kadar gelmiş ve zarfın kanunî şekilde kapatılmış olması lâzımdır. Postada vaki olabilecek gecikmeler nazarı itibara alınmıyacaktır.

8 — Banka ihaleyi icrada serbesttir. (5770 - 7354)

İNŞAAT İLÂNI

Sümer Bank Umum Müdürlüğünden:

1 — Nazillide inşa ettirilecek işçi apartımanları ile bunlara ait yol, kanalizasyon harici su tesisatı gibi inşaat kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 306513.04 liradır.

2 — Eksiltme evrakı 16 lira mukabilinde Ankarada Sümer bank muamelât şubesinden alınacaktır.

3 — Eksiltme 1/9/941 tarihine müsadif pazartesi günü saat 16 da Ankarada Sümer bank umumî müdürlüğünde yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat 16050 liradır.

5 — İstekliler teklif evrakı meyanında şimdiye kadar yapmış oldukları bu gibi işlere ve bunların bedellerine, firmanın teknik teşkilâtının kimlerden terekküp ettiğine ve hangi bankalarla muamelâtta bulunduklarına dair vesika koyacaklardır.

6 — Teklif mektuplarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü 15 şe kadar makbuz mukabilinde Ankarada Sümer bank umumî kâtipliğine teslim olunacaktır.

7 — Posta ile gönderilecek teklifler nihayet ihale saatinden 1 saat evveline kadar gelmiş ve zarfın kanunî şekilde kapatılmış olması lâzımdır. Postada vaki olabilecek geçikmeler nazarı itibare alınmıyacaktır.

8 — Banka ihaleyi icrada serhesttir. (5803 - 7379)

Şehir Tiyatrosu Yaz Temsilleri

HAZIM ve ARKADAŞLARI

24 Ağustos 941 pazar günü saat 9,30 da

Suadiye Şenyol Buketpark'ta

Süt Kardeşler - Vodvil 3 perde

Tiyatrodan sonra tramvay vardır

Erzincan Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş Erzincan vilâyet merkezinde ceza evi inşaatıdır. Bu işin keşif bedeli «51151.05» lira olup kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — İstekliler bu işin keşif ve şartnamelerini 256 kuruş mukabilinde Erzincan Nafıa müdürlüğünden alabilirler.

3 — Eksiltme 5 Eylûl 941 cuma günü saat 17 de Erzincan Nafıa müdürlüğü binasında toplanacak eksiltme komisyonu tarafından yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye iştirâk edecek isteklilerin 3807 lira 55 kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve 941 yılına ait Ticaret Odası vesikası ve lâakal yirmi bin liralık iş yaptığına ait «buna benzer» vesika ile ihaleden üç gün evvel Erzincan vilâyetine müracaatla bu işe girmek için almış oldukları vesikayı teklif mektuplarına raptetmeleri şarttır.

5 — Teklif mektupları yukarıda üçüncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Erzincan Nafıa müdürlüğünde teşekkül eden komisyon reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların muayyen saate kadar gelmiş olması ve dış zarfların mühür mumu ile kapatılmış olması lâzımdır.

Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (7366)

SPORCU

AYAĞININ SIHHATINI KORU

En mükemmel spor ayakkaplarını **Model Evinden**

HALİT AKGÜN

Temin edebilirsin. **Adres:** *Çarşıkapı Yeniçeriler cad. 67-1*

RADYOLİ

İLE SABAH. ÖĞLE VE AK

Her yemekten sonra günde üç defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

KIZILAY CEMİYETİ

UMUMİ MERKEZİNDEN:

İstanbul Kızılay Satış deposunda çalışmak üzere imtihanla 75 lira ücretle 3 stajiyer memur alınacaktır.

ŞERAİT:

1 — Ticaret ve diğer lise mezunu ve yahut en az üç sene bankada çalışmış olmak.
2 — 35 yaşını tecavüz etmemiş olmak.
3 — Ahvali sıhhiyesi müsait olmak.
4 — Nüfus tezkeresi, sıhhat raporu, mektep diploma veya tasdiknamesi, hüsnühal varakası ve varsa bonservislerinin asıl veya suretleri.
5 — Kendisini tanıyanlardan üç kişinin isim ve adresleri.

İMTİHAN MEVZUU:

1 — Ticarî muhasebe,
2 — Ticarî hesap.
3 — Türkiye iktısadi coğrafyası,
4 — Nazarî iktısat.
5 — Muhaberat ve kaligrafi

İmtiyan İstanbul Sirkeci Kızılay hanında Kızılay satış deposu direktörlüğünde 5.9.941 tarihine müsadif cuma günü saat 10 da icra edileceğinden taliplerin vesaikle birlikte mezkûr güne kadar müracaatları.

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Dahiliye Mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri: Pazar hariç hergün 2,5. Tel: 23898

Dr. İS. de TARANTO

DAHİLİ HASTALIKLAR MÜTEHASSISI

Tünel Şahdeğirmeni Sok. No. 5

Tel. 40206

2 den 5 e kadar

DOKTOR

ÇİPRUT

Cildiye ve Zühreviye Mütehassısı Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı karşısında Posta sokağı köşesinde Meymenet apartmanı

Tel: 43353

Üsküdar - Kadıköy ve Havalisi Halk Tramvay Türk Anonim Şirketinden

BİR MUHASEBE MEMURU BİR VEZNEDAR ve DAKTİLO ALINACAK

Kanunen muayyen memurluk evsaf ve şeraitinden maada:

1 — Muhasebe memurluğu için defter usulüne bihakkın vakıf ve mahseli olmak.

2 — Veznedarlık için bilfiil vezne işlerinde bulunmuş olmak ve ... nakti veya şahsi kefalet verebilmek şarttır.

3 — Muhasebe memuru ile daktiloluk için 3 Eylûl 1941 Çarşamba saat 14 de imtihan yapılacağından isteklilerin bu tarihten üç gün evvel ... dar müracaatla kaydedilmeleri.

Devlet Denizyolları İlânları

21 Ağustos perşembe günü yapılacağı ilân edilen Burgazada iskele ... eksiltmesi 25 ağustos 941 pazartesi gününe tehir edilmiştir. Taliplerin ... 14 e kadar kapalı zarflarını alım satım komisyonu reisliğine makbuz ... tevdi etmeleri lâzımdır. Bu işe ait evrak şunlardır:

Hususî fenni şartname, vahidi fiyat, mukavele eksiltme şartnamesi, fenni şartname, proje. (7378)

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: AHMET EMİN YALMAN

Basıldığı yer: VATAN MATBAASI